

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ పోడశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పోడశః సర్గః ॥

నందీశ్వరస్య రావణం ప్రతి శాపః, భగవతా శంకరేణ రావణస్య
మానభంగస్తతస్తస్య ఖడ్గప్రాప్తిశ్చ

స జిత్యా ధనదం రామ భ్రాతరం రాక్షసాధిపః |
మహాసేనప్రసూతిం తద్ యయౌ శరవణం మహత్ || 7.16.1 ||

అథాపశ్యద్ దశగ్రీవో రౌక్మం శరవణం మహత్ |
గభస్తిజాలసంవీతం ద్వితీయమివ భాస్కరం || 7.16.2 ||

స పర్వతం సమారుహ్య కంచిద్ రమ్యవనాంతరం |
ప్రేక్షతే పుష్పకం తత్ర రామ విష్టంభితం తదా || 7.16.3 ||

విష్టభం కిమిదం కస్మాన్నాగమత్ కామగం కృతం |
అచింతయద్ రాక్షసేంద్రః సచివైస్తైః సమావృతః || 7.16.4 ||

కిన్నిమిత్తమిచ్ఛయా మే నేదం గచ్ఛతి పుష్పకం |
పర్వతస్యోపరిష్ఠస్య కర్మేదం కస్యచిద్ భవేత్ || 7.16.5 ||

తతోఽబ్రవీత్ తదా రామ మారీచో బుద్ధికోవిదః |
నేదం నిష్కారణం రాజన్ పుష్పకం యన్న గచ్ఛతి || 7.16.6 ||

అథవా పుష్పకమిదం ధనదాన్నాన్యవాహనం |
అతో నిస్సందమభవద్ ధనాధ్యక్షవినాకృతం || 7.16.7 ||

ఇతి వాక్యాంతరే తస్య కరాలః కృష్ణపింగలః |
వామనో వికటో ముండి నందీ హ్రస్వభుజో బలీ || 7.16.8 ||

తతః పార్శ్వముపాగమ్య భవస్యానుచరోఽబ్రవీత్ |
నందీశ్వరో వచశ్చేదం రాక్షసేంద్రమశంకితః || 7.16.9 ||

నివర్తస్వ దశగ్రీవ శైలే క్రీడతి శంకరః |
సుపర్ణనాగయక్షాణాం దేవగంధర్వరక్షసాం || 7.16.10 ||

సర్వేషామేవ భూతానామగమ్యః పర్వతః కృతః |
ఇతి నందివచః శ్రుత్వా క్రోధాత్ కంపితకుండలః || 7.16.11 ||

రోషాత్ తు తామ్రనయనః పుష్పకాదవరుహ్యా సః |
కోఽయం శంకర ఇత్యుక్త్వా శైలమూలముపాగతః || 7.16.12 ||

సోఽపశ్యన్నందినం తత్ర దేవస్యాదూరతః స్థితం |
దీప్తం శూలమవష్టభ్య ద్వితీయమివ శంకరం || 7.16.13 ||

తం దృష్ట్వా వానరముఖమవజ్ఞాయ స రాక్షసః |
ప్రహాసం ముముచే తత్ర సతోయ ఇవ తోయదః || 7.16.14 ||

తం క్రుద్ధో భగవాన్ నందీ శంకరస్యాపరా తనుః |
అబ్రవీత్ తత్ర తద్ రక్షో దశాననముపస్థితం || 7.16.15 ||

యస్మాద్ వానరరూపం మామవజ్ఞాయ దశానన |
అశనీపాతసంకాశమపహాసం ప్రముక్తవాన్ || 7.16.16 ||

తస్మాన్మద్యీర్యసంయుక్తా మద్రూపసమతేజసః |
ఉత్పత్స్యంతి వధార్థం హి కులస్య తవ వానరాః || 7.16.17 ||

నఖదంష్ట్రాయుధాః క్రూరా మనఃసంపాతరంహసః |
యుద్ధోన్మత్తా బలోద్రిక్తాః శైలా ఇవ విసర్పిణః || 7.16.18 ||

తే తవ ప్రబలం దర్పముత్సేధం చ పృథగ్విధం |
వ్యపనేష్యంతి సంభూయ సహమాత్యసుతస్య చ || 7.16.19 ||

కిం త్విదానీం మయా శక్యం హంతుం త్వాం హే నిశాచర |
న హంతవ్యో హతస్త్వం హి పూర్వమేవ స్వకర్మభిః || 7.16.20 ||

ఇత్యుదీరితవాక్యే తు దేవే తస్మిన్ మహాత్మని |
దేవదుందుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాచ్ఛ్యతా || 7.16.21 ||

అచింతయిత్వా స తదా నందివాక్యం మహాబలః |
పర్వతం తు సమాసాద్య వాక్యమాహ దశాననః || 7.16.22 ||

పుష్పకస్య గతిశ్చిన్నా యత్కృతే మమ గచ్ఛతః |
తమిమం శైలమున్మూలం కరోమి తవ గోపతే || 7.16.23 ||

కేన ప్రభావేణ భవో నిత్యం క్రీడతి రాజవత్ |
విజ్ఞాతవ్యం న జానీతే భయస్థానముపస్థితం || 7.16.24 ||

ఏవముక్త్వా తతో రామ భుజాన్ విక్షిప్య పర్వతే |
తోలయామాస తం శీఘ్రం స శైలః సమకంపత || 7.16.25 ||

చాలనాత్ పర్వతస్యైవ గణా దేవస్య కంపితాః |
చచాల పార్వతీ చాపి తదాశ్లిష్ఠా మహేశ్వరం || 7.16.26 ||

తతో రామ మహాదేవో దేవానాం ప్రవరో హరః |
పాదాంగుష్ఠేన తం శైలం పీడయామాస లీలయా || 7.16.27 ||

పీడితాస్తు తతస్తస్య శైలస్తంభోపమా భుజాః |
విస్మితాశ్చాభవంస్తత్ర సచివాస్తస్య రక్షసః || 7.16.28 ||

రక్షసా తేన రోషాచ్ఛ భుజానాం పీడనాత్ తథా |
ముక్తో విరావః సహసా త్రైలోక్యం యేన కంపితం || 7.16.29 ||

మేనిరే వజ్రనిష్ఠేషం తస్యామాత్యా యుగక్షయే |
తదా వర్తమసు చలితా దేవా ఇంద్రపురోగమాః || 7.16.30 ||

సముద్రాశ్చాపి సంక్షుబ్ధాశ్చలితాశ్చాపి పర్వతాః |
యక్షా విద్యాధరాః సిద్ధాః కిమేతదితి చాబ్రువన్ || 7.16.31 ||

తోషయస్వ మహాదేవం నీలకంఠముమాపతిం |
తమృతే శరణం నాన్యం పశ్యామోఽత్ర దశానన || 7.16.32 ||

స్తుతిభిః ప్రణతో భూత్వా తమేవ శరణం వ్రజ |
కృపాలుః శంకరస్తుప్తః ప్రసాదం తే విధాస్యతి || 7.16.33 ||

ఏవముక్తస్తదామాత్యైస్తుష్టావ వృషభధ్వజం |
సామభిర్వివిధైః స్తోత్రైః ప్రణమ్య స దశాననః |
సంవత్సరసహస్రం తు రుదతో రక్షసో గతం || 7.16.34 ||

తతః ప్రీతో మహాదేవః శైలాగ్రే విష్ణితః ప్రభుః |
ముక్త్వా చాస్య భుజాన్ రామ ప్రాహ వాక్యం దశాననం || 7.16.35 ||

ప్రీతోఽస్మి తవ వీరస్య శౌటీర్యాచ్చ దశానన |
శైలాక్రాంతేన యో ముక్తస్త్యయా రావః సుదారుణః || 7.16.36 ||

యస్మాల్లోకత్రయం చైతద్ రావితం భయమాగతం |
తస్మాత్ త్వం రావణో నామ నామ్నా రాజన్ భవిష్యసి || 7.16.37 ||

దేవతా మానుషా యక్షా యే చాన్యే జగతీతలే |
ఏవం త్వామభిధాస్యంతి రావణం లోకరావణం || 7.16.38 ||

గచ్చ పౌలస్త్య విస్రబ్ధం పథా యేన త్వమిచ్ఛసి |
మయా చైవాభ్యనుజ్ఞాతో రాక్షసాధిప గమ్యతాం || 7.16.39 ||

ఏవముక్తస్తు లంకేశః శంభునా స్వయమబ్రవీత్ |
ప్రీతో యది మహాదేవ వరం మే దేహి యాచతః || 7.16.40 ||

అవధ్యత్వం మయా ప్రాప్తం దేవగంధర్వదానవైః |
రాక్షసైర్గుహ్యకైర్నాగైర్యే చాన్యే బలవత్తరాః || 7.16.41 ||

మానుషాన్ న గణే దేవ స్వల్పాస్తే మమ సమ్మతాః |
దీర్ఘమాయుశ్చ మే ప్రాప్తం బ్రహ్మణస్త్రిపురాంతక || 7.16.42 ||

వాంఛితం చాయుషః శేషం శస్త్రం త్వం చ ప్రయచ్ఛ మే |
ఏవముక్తస్తతస్తేన రావణేన స శంకరః || 7.16.43 ||

దదౌ ఖడ్గం మహాదీప్తం చంద్రహాసమితి శ్రుతం |
ఆయుషశ్చావశేషం చ దదౌ భూతపతిస్తదా || 7.16.44 ||

దత్తోవాచ తతః శంభుర్నావజ్ఞేయమిదం త్వయా |
అవజ్ఞాతం యది హి తే మామేవైష్యత్యసంశయః || 7.16.45 ||

ఏవం మహేశ్వరేణైవ కృతనామా స రావణః |
అభివాద్య మహాదేవమారురోహాథ పుష్పకం || 7.16.46 ||

తతో మహీతలం రామ పర్యక్రామత రావణః |
క్షత్రియాన్ సుమహావీర్యాన్ బాధమానస్తతస్తతః || 7.16.47 ||

కేచిత్ తేజస్వినః శూరాః క్షత్రియా యుద్ధదుర్ముదాః |
తచ్ఛాసనమకుర్వంతో వినేశుః సపరిచ్ఛదాః || 7.16.48 ||

అపరే దుర్జయం రక్షో జానంతః ప్రాజ్ఞసమ్మతాః |
జితాః స్మ ఇత్యభాషంత రాక్షసం బలదర్పితం || 7.16.49 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే షోడశః సర్గః ||